

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาบทบาทของครูสังคมศึกษาในการใช้กระบวนการสังคม
ประภิตในการสอนสังคมศึกษา" ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยว
กับบทบาทของครูสังคมศึกษาในการใช้กระบวนการสังคมประภิตในการสอนสังคมศึกษา โดย
มีขั้นตอนดังนี้

การสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับกระบวนการสังคมประภิตของนักเรียน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจ
คำตอบ (Check-list)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามบทบาทของครูสังคมศึกษาในการใช้กระบวนการสังคม
ประภิตในการสอนสังคมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ค่า (Rating Scale)

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามบทบาทของครูสังคมศึกษาในการใช้กระบวนการสังคม
ประภิตในการสอนสังคมศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - ended)

เมื่อผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคม
วิทยา ด้านจิตวิทยา ด้านมนุษยวิทยา ด้านการศึกษา จำนวน ๔ ท่านพิจารณาแก้ไขทั้งในด้าน
ความตรงในเนื้อหา และด้านการใช้ภาษาให้ชัดเจนเหมาะสมยิ่งขึ้น

เมื่อได้แก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบ
ถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่
โรงเรียนปทุมคงคา จำนวน ๕ คน ที่โรงเรียนมัธยมกษัตริย์ศึก จำนวน ๕ คน รวม ๑๐ คน เพื่อ

$$5 + 5 = 10$$

หาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม และนำผลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามนี้มาปรับปรุงแก้ไข อีกครั้งหนึ่ง แล้วกำหนดเป็นแบบสอบถามที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เลือกไว้ต่อไป

๒. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มแรก เป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕ ในโรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๐๐ คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) กับกลุ่มที่สองเป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕ ในโรงเรียนรัฐบาลในส่วนภูมิภาค ตามสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศไทยจำนวน ๒๐๐ คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (Stratified random Sampling)

๓. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน ๔๐๐ ชุด โดยทางไปรษณีย์ พร้อมด้วยจดหมายขอความร่วมมือจากภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ ถึงอาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามที่ปรากฏในตัวอย่างประชากร จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาดังนี้

๑. ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕ ในโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๖๔ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๔๒

๒. ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๕ ในโรงเรียนรัฐบาลในส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๓๖ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๔๘

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ โดยนำแบบสอบถามตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ มากรอกข้อมูลที่ได้ลงในแบบรหัส (Coding form) เพื่อใช้เครื่องคอมพิวเตอร์คำนวณค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) IBM 730 ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนตอนที่ ๓ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ผู้วิจัยนำมาเรียงลำดับตามความสำคัญของคำตอบ สำหรับตอนที่ ๒ กำหนดค่าน้ำหนักของคำตอบออกเป็น ๔ ระดับ ตามวิธีการของ

ไลเคิร์ต^๑ (Likert) ดังนี้

- ๕ แปลความจาก เสมอทุกครึ่ง
- ๔ แปลความจาก บ่อยครึ่ง
- ๓ แปลความจาก บางครึ่ง
- ๒ แปลความจาก นาน ๆ ครึ่ง
- ๑ แปลความจาก ไม่เคยเลย

การแปลความของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ถือเป็นดังนี้

- ๔.๕๖ - ๕.๐๐ หมายความว่า เสมอทุกครึ่ง
- ๓.๕๖ - ๔.๕๕ หมายความว่า บ่อยครึ่ง
- ๒.๕๖ - ๓.๕๕ หมายความว่า บางครึ่ง
- ๑.๕๖ - ๒.๕๕ หมายความว่า นาน ๆ ครึ่ง
- ๑.๐๐ - ๑.๕๕ หมายความว่า น้อยที่สุด

๕. การนำเสนอข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์มาแปลผล และ
เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและการบรรยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ John W. Rest, Research in Education. 2d ed. (Englewood Clift, New Jersey : Prentice - Hall, 1970), p.175.